

Handläggare
Cecilia Möne
018- 727 43 01

Datum
2015-09-21

Diarienummer
2014-2490- MI

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde den 30 september 2015

Remiss angående överklagat tillstånd till djurhållning Bredsjö 1:30

Remiss från mark- och miljödomstolen, målnummer. M 3941-15 Remisstid: 6 oktober.

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta

att överlämna yttrande till mark- och miljödomstolen enligt **bilaga 1**

Sammanfattning

Överklagandet avser ett tillstånd till miljöfarlig verksamhet som har provningsnivå B, det vill säga där tillståndsprovning sker hos länsstyrelsens miljöprovningsdelegation. Sökanden har överklagat två av villkoren i tillståndet. Mark- och miljödomstolen har förelagt nämnden att lämna yttrande angående överklagandet.

Yttrandet innebär att nämnden yrkar att överklagandet till viss del tillgodoses, men att villkoren utformas så att det blir effektivt ur tillsynssynpunkt. Villkoren måste också vara anpassade till eventuella framtida ändringar av generella föreskrifter.

Ärendet

Owe Johansson har sökt och fått tillstånd till utökad djurhållning på fastigheten Bredsjö 1:30. Tillståndet avser djurhållning omfattande högst 640 djurenheter nötkreatur. Tillståndet innebär en möjlighet till utökning från nuvarande 340 till 440 mjölkkor, samt en möjlighet att börja föda upp ca 220 gödtjuror per år.

Owe Johansson har överklagat tillståndsbeslutets villkor 14. Han anser att gödseln kan komposteras i fält utan större miljöpåverkan och han vill att villkoret ändras så att han kan fortsätta göra det. Villkoret har följande lydelse:

14. Fastgödsel/djupströgödsel får inte lagras i stuka på fält. Tillfällig lagring inför spridning får dock ske under högst 2 veckor, på det fält där gödseln ska spridas. Tillfällig lagring ska

ske på plats med liten risk för utlakning av växtnäring. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från förbudet vid enstaka tillfällen om det finns särskilda skäl.

Owe Johansson önskar att villkoret ändras till följande lydelse: Fastgödsel/djupströgödsel ska komposteras på avvisade platser. Tillsynsmyndigheten ska bestämma tillsammans med sökanden var i fält det är lämpligast att kompostera fastgödsel/djupströgödsel.

Owe Johansson har vidare överklagat villkor 11. Han anför att kostnaden för en ny fastgödselplatta skulle bli 100 000 kronor vilket inte motsvarar den miljöpåverkan som kompostering i fält innebär. Villkor 11 har följande lydelse:

11. Fastgödsel/djupströgödsel ska lagras på tät platta. Plattan ska utformas för att hindra avrinning till omkringliggande mark. Avrinningen från plattan ska samlas upp och avledas till gödselbrunnarna. Tillsynsmyndigheten ska godkänna den slutliga utformningen och placeringen av fastgödsellagringen. Lagringsanläggningen ska vara färdigställd senast den 31 december 2016.

I ansökan beskrivs fastgödselhanteringen enligt följande: De äldre kalvarna (> 2 månader) har djupströbädd som inte behöver gödslas ut under tiden för spridningsförbud. Gödseln från boxar med kalvar yngre än 2 månader samt kalvningsboxar innehåller mest halm och gödslas ut direkt till stuka på en äldre vall under vinterperioden. Vid telefonkontakt med Owe Johansson framkom att det finns en mindre gödselplatta och att det även går att ordna med containerförvaring av sådan djupströgödsel som måste gödslas ut när det inte är växtsäsong.

Yttrandet innebär att nämnden yrkar att överklagandet till viss del tillgodoses, men att villkoren utformas så att det blir effektivt ur tillsynssynpunkt.

Anna Axelsson
miljödirektör

Bilagor

Allmänt råd från Jordbruksverket om kompostering i fält

Handläggare
Cecilia Möne
018- 727 43 01

Datum
2015-09-21

Diarienummer
2014-2490- MI

Mark- och miljödomstolen
mmd.nacka@dom.se

Yttrande över överklagat tillstånd till djurhållning Bredsjö 1:30

Remiss från mark- och miljödomstolen. Målnummer: M 3941-15. Remisstid: 6 oktober.

Nämnden avstyrker att villkor 14 ändras till den av sökanden föreslagna formuleringen.

Nämnden yrkar att villkor 11 och 14 formuleras enligt nedan:

11. Lagringsutrymmen för fastgödsel/djupströgödsel ska vara utformade så att näringsrikt lakvatten inte kan tränga ned i mark eller rinna ut i vattendrag.

14. Kompostering av gödsel bör i första hand ske i lagringsutrymmen som uppfyller kraven i villkor 11. Gödsel som innehåller mycket strö får dock komposteras i fält under april till oktober. Platsen för komposten ska väljas så att näringsutlakning minimeras. Kompostering i fält får endast ske under förutsättning att det inte strider mot föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket meddelade med stöd av 12 kap miljöbalken.

Motivering

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att kompostering i fält enligt vad sökanden har angivit i överklagandet med komplettering innebär en mycket liten miljöpåverkan om gödseln är rik på strö och komposteringen sker under växtsäsong samt på en plats som är lämplig. Vad som är en lämplig plats för gödselkompostering i fält beskrivs i Jordbruksverkets allmänna råd. Det finns därför inget skäl till att varje enskild kompostplacering ska godkännas av tillsynsmyndigheten enligt sökandens förslag.

Undersökningar (Jordbruksverket rapport 1992:8, Nyhet från Greppa näringen 18/4 2008) har visat att näringsutlakning sker till marken under gödselkomposten, men att det är en liten andel av näringen och att den mesta näringen finns kvar i matjordslagret. Läckaget blir större om stukan läggs ut på hösten och ligger till nästa vår eller höst. I ansökan beskrivs ett arbetssätt där gödseln läggs ut på våren och brukas ned senare samma år. Vid muntlig kontakt med lantbrukaren framkom att det finns en mindre gödselplatta och att det även går att ordna med containerförvaring av sådan djupströgödsel som måste gödslas ut när det inte är växtsäsong. Därmed kan kravet att ordna en ny gödselplatta till en kostnad av ca 100 000 kronor anses vara orimligt. Om den planerade utökningen i framtiden innebär ett ökat behov av att gödsla ut djupströbäddar på vintern kan lantbrukaren själv avgöra lämplig tidpunkt att investera i en ny platta för lagring av fastgödsel.

Typ av gödsel och under vilken tidsperiod som kompostering i fält får ske bör avgränsas i villkoret. Däremot är val av plats en fråga som hör hemma i verksamhetsutövarens egenkontroll. I och med egenkontrollförordningen är det onödigt och otidsenligt att villkora att varje plats ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Det finns ett allmänt råd om kompostering i fält som ger vägledning till lantbrukaren kring val av plats. Tillsynsmyndigheten kommer följa upp villkoret och granska lagringsplatserna inom ramen för miljötillsynen.

Stöd för miljö- och hälsoskyddsmyndighetens bedömning finns i allmänna råd till 2 kap 3 § miljöbalken i anslutning till 6 och 7 §§ i Jordbruksverkets föreskrifter (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. I det allmänna rådet uppräknas förutsättningar för kompostering och råd om val av plats. Det finns i dagsläget inget förbud mot kompostering i fält i jordbruksverkets föreskrifter. Det av sökanden föreslagna villkoret tar inte hänsyn till en eventuell framtida ändring av de generella föreskrifterna. Villkoret bör utformas så kraven enligt tillståndet inte blir lägre än vad som gäller för andra lantbrukare.

Bengt Fladvad
ordförande

Anna Axelsson
miljödirektör

Kopia

Owe Johansson, Bredsjö 102, 740 21 JÄRLÅSA

Allmänt råd till 2 kap. 3 § miljöbalken (ur SJVFS 2004:62, SJVFS 2015:21)

Kompostering i fält

Kompostering av stallgödsel i jordbruk som har krav på utrymme för lagring enligt förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket bör i första hand utföras i utrymmen som uppfyller kraven för lagring. Kompostering av gödsel som kan lagras till minst 2 meters höjd och som behöver komposteras innan spridning kan dock ske i stuka i fält. Vid sådan kompostering bör följande beaktas:

- Att komposteringen i första hand sker under sommarhalvåret (april till oktober). Detta är dock inte lika angeläget när det gäller gödsel med riklig inblandning av strömedel t.ex. hästgödsel.
- Att gödseln sprids vid närmast lämpliga tillfälle efter det att komposteringen av materialet är avslutad. SJVFS 2015:21 8
- Att kompost som ligger kvar längre än till oktober månad täcks med tätt material. Hästgödsel eller dylikt med stor inblandning av halm behöver dock inte täckas.
- Att utläggning i en och samma kompost sker under en begränsad tidsperiod.
- Att komposten placeras på åkermark som är i bruk och på det fält där gödseln senare ska spridas. Vid återkommande lagring på samma fält bör komposteringsplatsen flyttas inom fältet och inte återkomma till samma plats inom en period av 5 år.
- Att en gröda anläggs på platsen så snart som möjligt efter det att gödseln avlägsnats.
- Att lagringsplatsen väljs eller anordnas så att läckage till följd av utlakning eller ytavrinning från gödseln vid tö eller häftigt regn kan undvikas och att ytvatten eller dricksvattentäkt inte riskerar att förorenas.
- Att lagringen inte sker på plats där det finns risk för översvämning eller ansamling av vatten under komposteringstiden.
- Att jordarten på platsen inte är av sådan karaktär att det sker en snabb genomrinning genom markprofilen. Sandjordar bör därför undvikas. Tyngre jordar kan bearbetas ytligt innan kompostering för att undvika att snabb genomrinning sker genom sprickor och maskgångar.
- Att grundvattenytan på platsen inte ligger nära markytan och att det inte förekommer risk att grundvattenytan stiger till markytans nivå under komposteringstiden.
- Att komposten inte placeras på en plats som utgör infiltrationsområde för dricksvattentäkt.
- Att komposteringen inte sker direkt ovanför kända dräneringsledningar.
- Att utläggningen kan ske utan att markskador uppkommer.
- Att komposteringsplatsen väljs så att olägenheter för närboende i form av t.ex. lukt och flugor inte uppkommer.
- Att komposten ordnas på sådant sätt att kompostering främjas bl.a. genom att storlek och utformning på stukan anpassas så syrebrist kan undvikas. (SJVFS 2009:82)